

Daňová soustava

- složka finanční soustavy státu
- souvisí s existencí státního rozpočtu – daně jsou peníze, které tvoří podstatnou část příjmů státního rozpočtu – přerozdělují se a dávají na ta místa, kde je jich potřeba
- daňová soustava je tvořena:
 1. soustavou přepisů (druhy daní)
 2. soustavou subjektů, které se podílejí na vybírání, kontrolování daní = správci daně – FÚ
 3. soustavou subjektů, které používají vybrané daně – úrovně rozpočtů

daň:

- povinná a nenávratná platba, která je vybírána státem z titulu vlastnictví nějakého majetku nebo příjmu
- přispíváme na hrazení nevýdělečných služeb (zdravotnictví, doprava, kultura, školství)

objekt daně -předmět nebo příjem, který je zdaňován

subjekt daně

- plátce – osoba, která daň vyměřuje a odvádí ji do státního rozpočtu
- poplatník – osoba, která skutečně daň uhradí

plátce a poplatník = 1 osoba – přímé daně

plátce a poplatník = 2 různé osoby – nepřímé daně – jsou vybírány ze spotřebního

zboží – např. DPH

Principy daňové soustavy

1. daňová neutralita

- daně by neměly nikoho ovlivňovat (aby určitá oblast podnikání nebyla daňově zvýhodněna)
- není 100 % – výjimky: např. ti co pracují ekologicky – výchovný vliv

2. daňová výnosnost

- daně musí být stanoveny tak velké, aby stačily na potřeby státu

3. daňová pružnost

- daně by neměly být stále stejné
- způsoby, jak funguje daňová soustava by se měly měnit v souvislosti se změnou ekonomiky

4. daňová spravovatelnost

- daně musí být dobře vymyšleny – systém FÚ, který zjistí velikost daně, vymáhání daně

5. daňová univerzalita

- všeobecná platnost, jednotnost daní, co nejméně výjimek

Vlivem na vytváření daní je stav ekonomiky

produktivita práce – vyšší produktivita = nižší daně

úroveň DPH, inflace, nezaměstnanosti

- podle toho se stanovuje zákon

Druhy daní

1. Přímé daně

- plátce + poplatník = 1 osoba
 - daně z příjmů: objektem daně je příjem
 - daň z příjmu PO – podniky, instituce, které mají nějaký zisk
 - daň z příjmu FO
 - majetkové daně: objektem zdanění je hmotná věc – majetek
 - daň z nemovitostí – budovy pevně spojené se zemí
 - daň z dědictví, darování, z převodu nemovitostí
 - daň silniční: z vlastnictví dopravních prostředků

2. Nepřímé daně

- plátce + poplatník = 2 různé osoby
 - univerzální daň: na všechno spotřební zboží
 - DPH
 - selektivní (výběrová) daň

· spotřební daň

- všechny daně tvoří dohromady 64 % příjmů státního rozpočtu (v případě, že sociální pojištění je součástí státního rozpočtu)

Základní pojmy

předmět daně = majetek, příjem, ze kterého se určuje daň

daňová sazba = procento daně, jaké % se bude odvádět z daňového základu

daňový základ = většinou v penězích vyjádřená hodnota, ze které se počítá daň

jednotková daň – daň, která není určena procentem, ale přímo peněž. sazbou, která je určena na jednotku produkce

- spotřební a silniční daň – zde je daňový základ určen naturálně

zdaňovací období

- rozhodné období, časový úsek, za který se počítá příslušná daň
- základním zdaňovacím obdobím je 1 kalendářní rok – pro některé poplatníky se může změnit

daňová povinnost = činnost, která je povinná, určuje buď daň nebo plátce nebo daňového poplatníka

příslušenství daně = dodatečné zvýšení či snížení daně

- pokuty a penále, které souvisí s daní – mají vést člověka ke vzorovému chování

splatnost daně = termín, do kterého se musí daň zaplatit

daňový dlužník = každý, kdo má podle zákona platit daň a tuto povinnost nesplnil

daňový nedoplatek = dlužná částka, to co ještě chybí zaplatit

- částka, která v den splatnosti nebyla uhrazena

daňový odpočet = záporná daň

- situace, kdy FÚ by měl člověku peníze vrátit; např. když na zálohách zaplatíme více, než bychom měli

Daň z příjmu FO

- typ přímé daně

předmět daně: příjmy:

· 1) Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky

- veškeré příjmy těch osob, které jsou v pracovním poměru u nějaké osoby
- funkční požitky – poslanci
- + příjmy společníku společnosti s. r. o.
- + odměny statutárních orgánů pro členy (statutární orgán – může zastupovat společnost navenek)
- počítají se sem pravidelné i nepravidelné měsíční příjmy
- za příjem se nepovažuje a nezdaňuje:

o náhrady cestovních výdajů

o náhrady za opotřebení vlastních předmětů (používaných pro práci)

o hodnota poskytovaných pomůcek a pracovního oblečení

- osvobozené druhy příjmů:

o nepeněžitá plnění z fondu kulturních a sociálních potřeb

o hodnoty stravování poskytovaný zaměstnavatelem – ve stížených podmínkách – např. hutě – žízeň – pití zadarmo

o příspěvky na dopravu od zaměstnavatele

· 2) Příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti

- živnostníci – podnikají na základě živnostenského listu
- sportovci, zpěváci, . . . – jiná samostatně výdělečná činnost
- + příjmy soukromých zemědělců
- + celá veřejná obchodní společnost
- + komplementáři z komanditní společnosti
- + autorské honoráře – příspěvky do časopisů, novin
- + příjmy z užití vlastnických práv – licence, scénář na film

· 3) Příjmy z kapitálového majetku

- úroky vyplácené z banky, spořitelny
- podíly na zisku ve společnostech – dividendy
- podíly na zisku v družstev
- plnění z pojištění – to co dostaneme od pojišťovny
- podíly tichého společníka
- diskontní část směnky

· 4) Příjmy z pronájmu

- z pronájmu bytu, movitých věcí – půjčovna – např. aut, lyží

· 5) Ostatní příjmy

- mimořádné peněžní příjmy – stanoven limit – pokud je to do limitu – daň neplatíme
- podíl na likvidačním zůstatku
- výhry v loteriích
- ceny z veřejných soutěží

poplatník daně z příjmu FO

- všechny FO s trvalým bydlištěm v ČR – i příjmy z domova i ze zahraničí
- cizí státní příslušníci platí jen z příjmů, které vydělávají v naší republice
- daň je určena % ze souhrnu všech příjmů za celý rok
- jsou vytvořena příjmová pásma – liší se konkrétní velikostí daně – progresivní daň – vyšší příjem = vyšší daň
- než se začne počítat daň musí se upravit o nezdanitelné položky: peněžní částky, které snižují základ daně

· nezdanitelné minimum – minimální částka, ze které se neodvádí žádná daň (ročně nebo měsíčně)

· odpočet na dítě – na každé dítě, které rodina má, do 26 let (pokud nepracuje) – odpočet může využít jen jeden z rodičů

- musí se nahlásit u zaměstnavatele

· odpočet na životního partnera, který nepracuje – který nedosáhl určitého příjmu, např. mateřská dovolená – příjem tak malý, že by to nestačilo

· odpočet na zdravotně postiženou osobu

plná invalidita – vůbec nepracuje

částečný invalidní důchod – pracuje kratší dobu

ZTP-P – zvlášť těžce postižená osoba s průvodcem

· osoby, které studují – nezdaňuje se částka:

· dárce krve – za každé bezplatné poskytnutí krve se nezdaňuje:

· sponzorský dar – poskytnuté dary na školství, sport, . . .

- od daňového základu – určité % z hodnoty daru – hodnota daru se nesmí odečíst celá, pokud přesáhne 10 % daňového základu

- po odečtení nezdanitelných položek upravený daňový základ – z této částky se určuje % příslušná daň

- základní období = 1 kalendářní rok, aby se stihlo vyplnit a podat daňové přiznání

- do 31. března následujícího roku – výjimka – když si podnikatelé (poplatníci) najmou daňového poradce – termín prodloužen do 30. června

- daňové přiznání – podoba formuláře – doklad potřebný pro kontrolu správnosti – FÚ nám může zkontrolovat účty – dovyměřit daň
- FO – zaměstnanec, který má jednoho zaměstnavatele – osoba je v postavení poplatníka – nemusí vyplňovat daňové přiznání – dělá to za ni zaměstnavatel
- daň se platí ve formě záloh (většinou měsíčně) a na konci roku se provede zúčtování daně
- podnikatelé, kteří ještě nepodnikali si určují zálohy sami (mohou si i zálohy v průběhu roku měnit)

zaokrouhlování při výpočtech:

měsíční zálohy daňový základ se zaokrouhluje na celé stovky nahoru

při ročním zúčtování . . . daňový základ se zaokrouhluje na celé stovky dolů

- všechno zákonné pojistné (sociální a zdravotní) = něco jako odpočitatelné položky – odečtou se od základu daně

výpočet zálohy na daň z příjmu FO a roční zúčtování:

- zjistíme hrubé mzdy zaměstnance v průběhu roku
- každý měsíc: od hrubé mzdy zaměstnance odečteme zvlášť sociální a zdravotní pojištění, výsledek zaokrouhlíme na celé stovky nahoru upravený daňový základ – procentem vypočítáme zálohu na daň z příjmu
- roční zúčtování: sečteme všechny hrubé mzdy, odečteme součet měsíčních sociálních a zdravotních pojištění ® Roční daňový základ – odečteme odpočitatelné minimum a výsledek zaokrouhlíme na celé stovky dolů ® upravený roční daňový základ – procentem zjistíme daňovou povinnost – porovnáme součet záloh a roční daňovou povinnost:

přeplatek – bude poplatníkovi vráceno – vráceno v dubnu – jako část mzdy (příjem osvobozený od daně)

nedoplatek – zaměstnavatel tuto částku zaměstnanci v následujícím měsíci strhne z platu a odvede na FÚ

- SILNIČNÍ DAŇ

smysl – zdaňuje užívání pozemních komunikací

myšlenka – vybrané peníze by měly být použity na vylepšování komunikací

předmět daně – motorová vozidla, která mají přiděleno SPZ a jsou užívány k podnikání nebo k jiné samostatné výdělečné činnosti

nezahrnují se:

- vozidla se zvláštní poznávací značkou – žlutá nebo modrá SPZ – vozidla cizích diplomatů
- vozidla jednostopá – motocykly, vozidla s třemi koly

- vozidla, která jsou v české evidenci, ale převážnou část roku jsou v zahraničí
 - zvláštní druhy vozidel – požárníci, sanitky, policie, plynaři, horská služba
 - vozidla na elektrický pohon – myšlenka podporovat ekologii
 - vozidla zabezpečující dopravu – autobusy – pravidelná linková přeprava
- poplatník – osoba, která je zapsaná v technickém průkazu
- základ daně – jsou technické údaje o motorovém vozidle:
- objem motoru (6 skupin – přesná peněžní částka daně)
 - počet náprav + hmotnost, která připadá na nápravy (týká se tahačů a návěsů)
 - celková hmotnost v tunách (u ostatních vozidel)

zvláštní způsob počítání silniční daně

- ZL platí za každý den použití automobilu, pokud používá auto zaměstnanec
- zahraniční vozidla – podle délky pobytu
- podle počtu dní, kdy jezdí po našich silnicích

vznik daňové povinnosti

- v tom měsíci, kdy jsme začali vozidlo používat

zánik daňové povinnosti

- v tom měsíci, do kdy ho používáme (do 5. května – počítá se i květen)

placení zálohy, zdaňovací období

- zdaňovací období – 1 kalendářní rok
- placení silniční daně ve formě čtvrtletních záloh – do 15. dne po ukončení čtvrtletí

daňové přiznání

- daňové přiznání se předkládá do 31. ledna
- daň se zaokrouhluje na celé koruny nahoru

slevy na daních

- zvláštní typy přepravy – kombinovaná doprava (loď, železnice – přeprava zboží do přístavu, na železniční stanici – nebude znečišťovat ovzduší, nebude ničit silnici)
- podle počtu jízd (za rok) – snižuje se procentem částka daně

DAŇ Z NEMOVITOSTÍ

- přímá daň (plátce a poplatník = 1 osoba)
- nemovitost: budovy, stavby, které mají pevné základy, jsou pevně spojeny se zemí
- dělí se na 2 části:

· daň z pozemku

· daň ze staveb

- DAŇ Z POZEMKU

Předmět – pozemky na území ČR, musí být zaneseny do katastru nemovitostí – Katastrální úřad v Okresním městě (v Jičíně) – evidence veškerých pozemků

některé pozemky nejsou předmětem daně:

- pozemky, které jsou zastavěné
- lesní pozemky (ochranné lesy – proti erozi)
- vodní plochy (neslouží-li k rybaření)
- pozemky pro obranu státu (vojenské letiště)

některé pozemky osvobozeny:

- pozemky ve vlastnictví státu, obce
- pozemky státních zastupitelství
- pozemky, které slouží pro církevní obřady, náboženské společnosti
- prostory hřbitovů
- pozemky v blízkosti škol, muzeí, galerií
- veřejně přístupné parky, sportoviště
- pozemky určené pro veřejnou dopravu

Poplatník a plátce – vlastník majetku (List vlastnictví)

Nájemce – „uživatel“ – využívá pozemky, jejichž původní hranice v terénu neexistují (lán – vlastníci – nedá se určit, která část patří jednotlivému vlastníkovi – zemědělské družstvo si pronajme)

Základ daně – cena půdy, která se zjišťuje jako cena, kterou určí za 1 m² (pronásobením plošné míry cenou za jednotku výsledek: cena pozemku v Kč

Sazba daně

- zemědělská půda = 0,75 % zjištěné ceny (chmelnice, sady)
- neobdělaná zemědělská půda = 0,25 % (louky, pastviny)
- ostatní pozemky = počítá se na m² (stavební pozemky 1,-/m², zastavěné plochy 0,10/m²)
- zahrada = cena za kvalitní půdu – 0,75 %

Základní sazba daně se upravuje

- násobí se koeficientem, podle toho, v jaké oblasti se nachází (podle hustoty osídlení) – např. 0,3 – vesnice do 300 obyvatel, 4,5 – v Praze
- obecní úřady můžou koeficient upravit podle vlastního uvážení – můžou zvýšit o 1 hodnotu a snížit o 1–3 hodnoty
- DAŇ ZE STAVEB

Předmět – stavby, které jsou zkolaudovány (uznány provozuschopné)

Předmětem daně nejsou:

- přehrady, čističky, čistírny odpadních vod
- stavby, které slouží k zabezpečení proti povodním
- stavby pro rozvod energie
- silnice, dopravní cesty

Stavby, které jsou osvobozeny:

- ve vlastnictví státu, obce – obecní úřady
- stavby církevního charakteru – kostely
- nově postavené rodinné domky – novostavby, které vlastní FO
- domy vrácené původním vlastníkům
- stavby patřící škole – družiny, jídelny
- muzeum, kino, galerie, knihovny, zdravotnická zařízení, domov důchodců
- nádraží
- budovy pro zlepšení stavu životního prostředí
- budovy FO, kteří jsou zdravotně postiženi
- všechny kulturní památky

poplatník – vlastník stavby (osoba uvedená ve Vlastnickém listu), vlastník může stavby pronajímat nájemce

základ daně – výměra půdorysu nadzemní části stavby (v m²) – zastavěná plocha + počet podlaží

sazba daně – podle typu staveb

- konkrétní peněžní částka na m²
- daň se upravuje koeficientem – podle hustoty zalidnění, atraktivnosti místa
- za každé další nadzemní podlaží = 0,75 Kč/m²

zdaňovací období – 1 kalendářní rok, rozhodný okamžik – 1. leden

daňové přiznání – do 31. ledna příslušného roku, v dalších letech už daňové přiznání nevyplňujeme – už jenom platíme tu daň, kterou jsme vypočetali v 1. roce – pouze změny (rozšíření, zmenšení nebo změna kvality) – musíme podat dodatečně daňové přiznání

placení daně – v případě, že celková částka daně nepřesáhne 1 000,- platí se najednou do 31. května příslušného roku. V případě, že je to větší částka (pro podnikatele) jsou buďto 2 splátky nebo 4 splátky

zaokrouhlování – základ daně i vypočítaná daň se zaokrouhluje na celé koruny nahoru

DAŇ DĚDICKÁ, DAROVACÍ A Z PŘEVODU NEMOVITOSTÍ

- Daň dědická

poplatník – vždy dědic

předmět daně – zděděný majetek

základ daně – zděděný majetek oceněný určitou cenou

odečítají se:

· prokázané dluhy (když budou dluhy větší než zděděný majetek – musíme majetek prodat a uhradit dluhy – zbytek dluhů propadá)

· přiměřené náklady na pohřeb zůstavitele

· odměna notáři

· dědická dávka placená v zahraničí (když dědíme od člověka, který žil v jiném státě – tam zaplatíme určitou dávku)

- všechno musí být oceněno v den, kdy osoba zemře
- Daň darovací
- 2 osoby: nabyvatel, dárce

- většinou daň platí nabyvatel, ale když je to z ciziny, tak dárce

Předmět daně – dar

Jako dar se nepovažuje:

- důchody vyplácené na základě smlouvy o důchodu
- státní dotace
- plnění poskytnuté pojišťovny

Základ daně – dar oceněný určitou cenou, rozhodný okamžik – den, kdy se podepsala darovací smlouva

Odečítají se:

- prokázané dluhy, které se váží k tomu darovanému předmětu
- clo
 - Daň z převodu nemovitostí

poplatník:

- převodce nebo prodávající – nabyvatel je ručitelem – v případě, že prodávající daň nezplatí, musí nabyvatel zaplatit za něj
- poplatníkem může být kupující v tom případě, když získá nemovitost nějakým zvláštním právním úkonem

(konkurs, vyvlastnění)

- oprávněný z věcného břemene – např. na mém pozemku je cesta nebo studna – musíme trpět, že tudy lidé budou chodit pro vodu – ten, kdo chodí pro vody – jednorázově zaplatí tu daň
- převodce i nabyvatel – v případě, že si vyměňují nemovitosti

předmět daně

- úplný převod nemovitosti
- bezúplatné zřízení věcného břemene

základ daně – cena, která je platná v den nabytí nemovitosti

Společná ustanovení daní

- vztahy smluvních stran – všechny osoby jsou rozděleny podle příslušnosti:

- příbuzní v řadě přímé a manželé – manžel-manželka, děti, děti dětí – vnoučata
- příbuzní v řadě pobočné – sourozenci, synovci, tety, strýcové, snachy, zeťové, druh, družka, ...
- všechny ostatní osoby
 - toto rozlišení má vliv na sazby daně – 1. skupina má sazbu daně nejmenší

Sazby daní – rozděleny podle předchozích tří skupin a je i odstupňování podle velikosti základu daně

- přesné částky sazeb platí jen pro daň darovací
- dědická daň je poloviční
- daň z převodu nemovitostí: pro všechny skupiny jednotná sazba % ze základu daně

Zaokrouhlování

- minimální velikost daně – 50 Kč – když bude daň nižší, tak jsme od daně osvobozeni
- základ daně se zaokrouhluje na celé stovky nahoru
- daň se zaokrouhluje na celé koruny nahoru
- penále se předepisuje, jestliže bude alespoň 100 Kč – počítá se procentem z nezaplacené částky na koruny nahoru

Daňové přiznání

- musí ho vyplnit do 30-ti dnů od rozhodného dne pro vyměření daně

- **Re: zápočet Daňová soustava v ČR 18.1.**

4 části První se týkala daní z příjmů, byl tam popsán nějaký případ, k tomu tři odpovědi, měla se vybrat ta správná, a ostatní dvě logicky zdůvodnit, proč to tak nemůže být. Pak byla část, která se týkala DPH, a tam se měl vysvětlit rozdíl mezi běžným daňovým dokladem a zjednodušeným, pak co je předmětem daně, daňová povinnost. Další část se týkala daňového řádu, tam se měly popsat ty tři typy daňového přiznání, potom platba daně, kdo to jsou osoby zúčastněné.. Poslední část byla o ostatních daních, a tam bylo například, co je základem daně u daně z převodu nemovitostí, kdo je plátcem u energetických daní, sleva u silniční daně.